

***Základní škola Most, Vítězslava Nezvala 2614,
příspěvková organizace***

***Školní program environmentálního vzdělávání,
výchovy a osvěty (EVVO)***

*(vychází z metodického pokynu MŠMT k zajištění environmentálního vzdělávání,
výchovy a osvěty, EVVO, č.j. 16 745/2008-22 ze dne 27. 10. 2008)*

Vše v přírodě –
každá květina, každý
strom a každé zvíře
nás může mnohému
naučit.

Eckhart Tolle

#citáty o přírodě

CZECHTHEWORLD.COM

Jitka Pelikánová, školní metodik EVVO

Roman Ziegler, ředitel školy

EVVO vychází z anglického termínu environmental education, kde environment znamená životní prostředí a education se chápe široce jako vzdělávání, výchova či osvěta všech typů cílových skupin, od nejmenších dětí pro dospělé. Vzděláváním se rozumí zejména ovlivňování racionální stránky osobnosti. Výchova působí na city a vůli. Osvětou se označují speciální způsoby předávání informací zejména dospělé populaci.

EVVO zahrnuje činnost a aktivity probíhající ve školách a školských zařízeních (formální vzdělávání), v rámci volnočasových aktivit (neformální vzdělávání) i v rámci neorganizovaného volného času jednotlivců (informální učení) zaměřené na oblast životního prostředí.

EVVO klade důraz na poznávání životního (přírodního i umělého) prostředí, na uvědomování si nezbytnosti zachování podmínek života na poznávání vztahu člověka a životního prostředí.

EVVO zaměřená na vzájemné souvislosti mezi ekonomickými, sociálními, environmentálními a právními aspekty rozvoje je označována jako vzdělávání pro udržitelný rozvoj.

EVVO se rozumí všestranné rozvíjení klíčových kompetencí definovaných v RVP (ŠVP jednotlivých oborů vzdělávání) v kontextu vzájemných vztahů mezi člověkem a ŽP, s důrazem na vyváženost působení nejen společenských, ale i přírodních faktorů. Žáci by měli získat příležitost k dosažení znalostí, dovedností, postojů a návyků k ochraně a zlepšování ŽP, utváření hierarchie životních hodnot slučitelných s udržitelným rozvojem, k smysluplnému jednání ve prospěch ŽP. Důležitá je provázanost

EVVO s problematikou zdraví a zdravého životního stylu.

Důležité kompetence rozvíjející EVVO:

Kompetence k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální:

- Aktivně využívat komunikativní dovednosti jako nástroje k řešení problémů ŽP
- Hledat různé varianty řešení ŽP
- Schopnost kriticky posuzovat a vyhodnocovat informace související s ŽP

Pracovní kompetence v rámci pracovních kompetencí

- Osvojit si praktické dovednosti pro chování a pobyt v přírodě i při zacházení s přírodou a uplatňovat je v každodenním životě
- Uplatňovat principy udržitelného způsobu života v občanském i pracovním jednání (odpovědně a ekonomicky nakládat s přírodními zdroji a odpady v souladu se strategií udržitelného rozvoje, minimalizovat vlivy na ŽP)

Občanské kompetence:

- Znat z vlastní zkušenosti přírodní a kulturní hodnoty ve svém okolí, chápat příčiny a důsledky jejich poškozování
- Uvažovat v souvislostech, vnímat závislost rozvoje lidské společnosti na přírodě a na stavu ŽP
- Porozumět přírodním zákonitostem, ekologické, ekonomické a sociální a provázanosti světa a problémům ŽP z globálního i lokálního hlediska
- Orientovat se ve vývoji vztahu člověka a přírody a poučit se z problémů ŽP od minulosti až po současnost
- Odpovědně jednat vůči přírodě a prostředí v každodenním životě a aktivně se zapojovat do ochrany ŽP
- Projevovat úctu k životu ve všech jeho formách i k hodnotám, které neumí vytvořit člověk, oceňovat hodnotu a krásu přírody a krajiny

Cílové zaměření plánu environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty (EVVO)

Vytvořit u žáků povědomí o okolním světě a jeho dění, vlivu člověka na životní prostředí a vytváření základů pro odpovědný postoj dítěte k životnímu prostředí.

Environmentální výchova znamená zjednodušeně výchovu k citlivému a aktivnímu přístupu k životnímu prostředí, lidem, společnosti, planetě Zemi.

- Zvelebovat vnitřní a vnější prostředí školy
- Zajišťovat ekologické exkurze pro žáky
- Zaměřovat se na zdravé stravovací návyky, dodržování pitného režimu
- Dbát na hospodaření s vodou a energií, recyklace odpadu
- Umožňovat a prohlubovat další vzdělávání pedagogů v oblasti ekologické výchovy (účast na vzdělávacích akcích a seminářích)
- Prohlubovat odbornou přípravu koordinátora EVVO
- Zdokonalovat estetické, bezpečné a zdravé prostředí ve škole
- Podporovat aktivity v přírodě (sportovní akce a kurzy, seznamovací kurzy)
- Usilovat o kvalitu mezilidských vztahů a snažit se o vytvoření celkové dobré atmosféry ve škole i na akcích mimo školu
- Vytvářet předpoklady k předcházení negativních jevů (proti konzumnímu způsobu života, užívání návykových látek).

- Pochopit základní princip udržitelného rozvoje – vztahů jednotlivce a společnosti k přírodnímu, ekonomickému a sociálnímu prostředí.

Výchovně vzdělávací strategie naplňující cíle EVVO na úrovni školy

- Zařazení témata EVVO do všech vyučovacích předmětů
- Zapojení do soutěží s ekologickou tematikou
- Rozvoj školního okolí v rámci projektu města
- Přírodovědný kroužek
- Environmentální kroužek
- Zapojení do projektu Týden globálního vzdělávání
- Třídění odpadu v prostorách školy
- Péče žáků o okolí školy a spolupráce na tvorbě a udržování estetického vyváženého prostředí ve třídách i na chodbách
- Účast na tematických exkurzích a programech
- Intenzivnější výchova k šetrnému přístupu k přírodě – každý má sílu na něco (odnášení odpadků), zvíře není hračka (učíme se pozorováním)
- Péče o domácí mazlíčky
- Živá voda – péče o vodu, úspora vody
- Vítání jara

Ekologická výchova na 1. stupni

- Výuka rozlišování stromů, listů, plodů.
- Výuka rozlišování rostlin a stavba těla rostlin, výuka i v přírodě.
- Ochrana životního prostředí – jak se chováme v přírodě.
- Význam ptačích budek při hnízdění ptáků.
- Rozlišování a poznávání chování živých organismů v závislosti na ročním období.

Ekologická výchova na 2. stupni

- Badatelství – rozlišování jednoděložných a dvouděložných rostlin – sázení a pěstování, pozorování rozdílů – 6. třídy

- Výjezd tříd do Českého Jiřetína spojený s poznáváním a ochranou přírody.
- Globální oteplování a možné katastrofy (tání ledovců, kácení deštných pralesů, znečišťování vzduchu a vody) – výuka v anglickém jazyce – 8. třídy
- Znečištění Mount Everestu – odpadky, lidé – výuka v anglickém jazyce - 7. třídy
- Význam hmyzu v ekosystémech – 6. třídy
- Potravní řetězce a dopady jejich narušení – 7. třídy
- Beseda s ornitologem na téma „ Ptactvo v okolí mosteckého jezera“
- Ptačí říše – výuka v anglickém jazyce – 7. třídy
- Život čmeláků a jejich ochrana – 6. třídy
- Zaměření se na významné dny s přírodní tematikou
- Prolomení limitů těžby na Mostecku – 9. třídy
- Přírodovědecké procházky v okolí našeho města.

Výchovně vzdělávací strategie naplňující cíle EVVO na úrovni předmětů

Tato kapitola je podrobně zpracována ve školním vzdělávacím programu, kde je v tématických plánech u každého předmětu uvedeno, jakým způsobem realizuje toto průřezové téma.

Spolupráce s organizacemi:

- Ekocentrum Most
- Městské lesy Most – lesní pedagogika
- Technické služby Most Náměty na exkurze:
- Čistička odpadních vod Most-Chanov
- Krušnohorské technické muzeum
- Okresní muzeum v Mostě
- Botanická zahrada Teplice • ZOO
- ZOO park Chomutov
- EKO farmy v regionu

Výsledky EVVO:

Působení směřuje k tomu, kdy žák po jeho ukončení:

- Umí zhodnotit vliv různých činností člověka na ŽP
- Zná ekologické pojmy
- Umí se chovat v přírodě
- Chová se ekologicky v běžném životě

Evaluace EVVO

Hlavní metodou bude dotazník pro žáky 9. ročníku, ve kterém prokáží znalosti základních pojmů z oblasti ekologie, projeví své postoje a dovednosti v oblasti EVVO. Výsledek bude součástí výroční zprávy školy.

Dokumenty k realizaci EVVO

- Výchova k udržitelnému rozvoji – environmentální výchova (EVVO) je jednou z priorit vzdělávací politiky MŠMT (Vyhláška č. 32338/2000-22 ze 14.12.2001, usnesení vlády č. 1048/2000 ke Státnímu programu EVVO).
- Od roku 2005 - program OSN Desetiletí pro vzdělávání k udržitelnému rozvoji (dokument schválen vládou ČR v r. 2004).
- Od školního roku 2009/10 - průřezové téma Environmentální výchova je povinnou součástí ŠVP. Lze ho zařadit do všech vzdělávacích oblastí (Zákon 261/2004 Sb. – školský zákon).

Související dokumenty

EVVO je zakotvena v těchto platných právních předpisech:

- **Zákon č. 17/1992 Sb.**, o životním prostředí, upozorňuje, že se výchova, osvěta a vzdělávání provádějí tak, aby vedly k myšlení a jednání, které je v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality životního prostředí a jeho jednotlivých složek a k úctě k životu ve všech jeho formách.
- **Zákon č. 114/1992 Sb.**, o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, ukládá povinnost MŽP a MŠMT spolupracovat na zajišťování ekologické výchovy a vzdělávání.
- **Zákon č. 123/1998 Sb.**, o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů, definuje v § 13 práva a povinnosti ústředních správních orgánů a krajů ve vztahu k zajišťování EVVO.
- **Zákon č. 561/2004 Sb.**, o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (školský zákon), za obecné cíle vzdělávání považuje mj. získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně vycházející ze zásad trvale udržitelného rozvoje.

Metodický pokyn vychází z těchto dokumentů:

(metodický pokyn MŠMT k zajištění environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, EVVO, č.j. 16 745/2008-22 ze dne 27. 10. 2008)

- Usnesení vlády č. **124/2004** ke Strategii udržitelného rozvoje ČR,
- Usnesení vlády č. **1155/2006** k Akčnímu plánu Státního programu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v ČR na léta 2007-2009,
- Usnesení vlády č. **535/2007** k Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2007,
- **Bílá kniha** - národního programu rozvoje vzdělávání v České republice,
- **Rámcové vzdělávací programy** (dále RVP), kde je Environmentální výchova (RVP ZV a RVP G), resp. Člověk a životní prostředí (RVP SOV) jedním ze závazných průřezových témat,
- **Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj České republiky (2008-2015)**, která představuje pro oblast vzdělávání jeden z klíčových průřezových dokumentů, který zejména rozšiřuje zavedenou oblast environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty o nové přístupy, témata a ekonomické a sociální souvislosti rozvoje. Strategie vzdělávání byla schválena usnesením vlády ČR č.851/2008.

Další související právní předpisy a dokumenty:

- Vyhláška č. **317/2005 Sb.** o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků ve znění vyhlášky č. 412/2006 Sb.
- **Standardy** pro další vzdělávání pedagogických pracovníků v environmentálním vzdělávání, výchově a osvětě (EVVO) podle vyhlášky č. 317/2005 Sb.
- Standard pro studium k výkonu specializovaných činností – školní koordinátor environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO)
- Standard pro průběžné vzdělávání v environmentálním vzdělávání, výchově a osvětě (EVVO)
- Standard pro průběžné vzdělávání řídicích pracovníků v environmentálním vzdělávání, výchově a osvětě (EVVO).